

DÉLMAGYARORSZÁG

75. évfolyam, 211. szám
1985. szeptember 9., hétfőA MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEDED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJAHavi előfizetési díj: 43 forint
Ára: 1.80 forint

Negyvenesek

Volt gimnáziumi osztálytársam elem tesz egy ÉKG vizsgálati lapot. Rajta a neve, I.S. személyi száma: 1460911... Nézem a piros milliméterpapíron a szívdobbanásokat regisztráló kék vonalfutamokat. Nyugodt szakaszok, hegyes amplitudójú kitérések szabályos ritmusban. Nem találok rajta semmi különösét. Mutatja a főnti két görbe kiugró hegyeit és a megjegyzés rovatot: „stressz-jelek”. „Nincs semmi baj öregem” — mondja. „Nem kell megijedni, ezek csak jelzések, figyelmeztetések. A mi korunkban szinte már természetesek. A gyógy mód nagyon egyszerű: kicsit pihenni kellene, egészségesebben táplálkozni, többet tartózkodni friss levegőn, rendszeresen sportolni. Egyszerű ugye? Hajtunk megállás nélkül, néha bekapunk egy-két falatot, aztán este a vacsora meg a sör, és ugyan hol vehetünk a városban friss levegőt?! Másképp kellene élnünk, de nem hiszem, hogy mi, negyvenesek már tudunk másképpen élni. Pedig hányszor halljuk, ennek korosztálynak a vállán nyugszik az ország sorsa, ez a beérkezett generációja, a derékhad, az élete teljében levő sereg, a leginkább teljesítményre orientált korosztály. Valóban így kellene lenni?!”

A múltkoriban a családi fényképek között böngésztem. Előkerült egy fotó — az ötvenes évek végén készült. Rajta apám, anyám és a három gyerek. Apám anynyi idős lehetett, mint most én. S mennyivel idősebbnek tűnik! Akkor már vagy tíz éve szürke öltönyben járt, nyakkendőt hordott, biztos volt abban, hogy abból a szék-ből meg nyugdíjba, amelyen akkor ült. Negyvenéves korára az élet egyszerű, egyértelmű és átlátható lett számára. Egy fennsík viszonyait térképezte föl, de jól tudta, élete végéig már ez lesz terepe.

A mai negyvenesek még nem igazán békeviselt nemzedék tagjai. Születésükkor még nem tűnt el a háború árnyéka, sokuk apja testj és lelki sérülésekkel érkezett a világgés csatamezőiről, összetörtén a hadifogságból, nem volt megfelelő táplálék, gyengében fejlett, horpadt mellű gyerekek sorakoztak az iskolai tornaórákon, lebegő klottgatyákban. Gyerekeikkel éppen csak beleremegtek 56 földindulásába, kísérleti nyulai voltak az oktatás reformfolyamatainak, az úttörő és ifjúsági mozgalomnak. Ma már túl vannak a pályakezdés buktatóin, túl az első házasságon, túl az első sikereken és megaláztatásokon. Álmaikból tapasztalat lett: már nem reménykednek, hanem rafinált terveket eszelnek ki; mielőtt az asztalra csapnának, körülnéznek és megsimitják a lakkozott asztallapot; mielőtt közbekiabálnának, hogy „Kérem nem ebben egyeztünk meg, ez így nem igaz!”, elszámolnak tizig; mindent elsőprő lelkesedésük legfeljebb kitartó munkabírásra feközdött.

Ebből a generációból keveseknek adatott meg a vezetés megtisztelő feladata és kíméletlen felelőssége. Előtük jár a „fényes szelek nemzedéke”, akik gyakorta föl-emelegetik, hogy ők bezegg huszonévesen kerültek a köz-élet embert próbáló mélyvízbe pedig úszni sem tudtak. A most negyvenesek jól úsznak. Több úszásnemet kipróbáltak, de a lábuk még mindig leér abban a medencében, ahová kiosztották számukra a béreleteket. Még nem halt ki mindegyikükből az egészséges becsvágy, de forog a gyomruk a talpnyalástól, a székféltő hatalom kicsinyes praktikáitól, az utánuk jövő nemzedék gátlástalan karrierizmusától. Különös harapófogó ez, szorit az előttünk járó hitüket dogmává merevítő demagógiája és az utánuk érkezők öntelt magabiztossága.

Hol van még az a fennsík? A mai negyvenesek ugyan megszerezték — legtöbbjük szülői segítséggel — jórészt lakótelepi lakásukat, s ráment vagy tíz év, míg a betonfalak között otthont teremtettek. Megszülettek a gyerekek, akik felnővően vannak, mind jobban föl-szófolt igényekkel állnak eléjük. Megy még az öreg tragacs is — amit 6–8 éve sikerült szerezni, szintén szülői támogatással —, de ideje volna azt is kicserélni, dehát erről álmodni se nagyon lehet. Lakáscserén kell gondolkodni, közben a szülők is nyugdíjba mentek, s ha nem is pénzbéli támogatást várnak, de találkozásokat, beszélgetéseket, hétvégi együttléteket, segítséget a kertben, a hivatali útvesztőkben, a konyha kimeszelésében, a savanyúság-eltevésében. Tán az utolsó lehetőség a pályamódosításra, tizenöt év tapasztalatainak hasznosítására valahol, talán, másutt. Új közegben a pihenő szárnyak is meglendülhetnének meg. De hát anyni minden köt, oly sok a visszahúzó erő. Negyvenévesen már nehezen mozdul az ember.

Azt mondják, ez a generáció a társadalom derék-hada. Vállán nyugszik népünk sorsa. Már nem ug-rándozik, hanem tapasztalatai birtokában követke-zetesen és kitartóan dolgozik. Véleményének már súlya van, csak beért ötleteit osztja meg, mérlegett gondolato-kat tesz közkinccsé. A „kivánság” rovatban a szárnyaló álmok körültekintő kis tervekbe csökevényesedtek, a „ki-adás” rubrikába szerényebb energiák kerültek, a „bevé-telbe” jöszerevel csak pénzben kifejezhető tételek. A piros milliméterpapíron a szívritmust regisztráló kék vonalfu-tamok stresszjeleket mutatnak. Pedig több mint húsz évük van a nyugdíjig. Több, mint amit eddig munkában töl-töttek. Nem mindegy, hogyan telik el ez a két évtized. Sem nekik, sem az országnak.

Tandi Lajos

Az óvodai nyelvtanítástól a nyugdíjasok szabadegyeteméig

Itt az őszi szezon. Ez nem-csak az ablakon kinézvást látszik: tervezés, szervezés, pezsgőbb élet kezdődött a közművelődési intézmény-ekben és szervezetekben. A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat városi és város-környéki szervezetének titkárától, Munz Károlytól is az őszi programról kértünk tájékoztatást. Elsősorban, mint legidősebb tudni-valókat, a Nyelviskola új-donságait sörölte.

Szeptember 23-án kezdődik a beiratkozás, s hogy a korábbi években tapasz-talt rendkívüli érdeklődés az idén sem csökken, mu-tatja, hogy már most egy-mást érik a telefonhívások a titkár irodájában. Rész-letes információkkal e pillan-tatban még nem szolgál-hatunk, a szervezés dan-dárja van, de mindenki megnyugtatóra: a mun-kahelyekre, iskolákba az idén is jókor eljutnak a tájékoztató füzetek, az új-ságban is megjelenik a le-hetőségek teljes skálája. A törekvésekről annyit: az idén különös gonddal igye-keznek csökkenteni a cso-portok létszámát, biztosít-va a jelentkezőknek, hogy némileg megemelt tarifáért 15 tagú csoportokban, tehát előnyösebb feltételek kö-zött tanulhassanak. Egylőre

csak az angolt és németet választók kerülhetnek ilyen kicscsoportokba — a Tömör-kény és a Radnóti gimná-ziumban. (Megjegyezzük, az átlagosan 650 forintos tan-folyamdíjjal most is a leg-olcsóbb nyelvtanulási le-hetőséget kínálja a TIT.

Az igazi újítás: a hétvégi tanfolyamok. Az ezekre je-lentkezők pénteken délutánonként és szombaton délelőttönként összesen 10 órát vehetnek. Akinek az időbeosztása nem engedi, hogy hétköznap délutánon-ként járjon nyelvórákra, szíves figyelmébe ajánljuk ezt az új formát: ugyanúgy föl-készülhet az állami nyelv-vizsgára, mint a hagyomá-nyos tanfolyamokon. A hét-vegi tanfolyamok rendszeré-hoz szeretnék kapcsolni az óvónők szervezett oktatását — ez a másik újdon-ság. A városi tanács kezdemé-nyezésére szültett a terv: minthogy az óvodai nyelv-oktatás szélesebb körű be-vezetése és folyamatossága-nak biztosítása érdekében üdvös lenne, hogy a gyere-keknek a velük legjobban bábni tudó óvodai pedagó-gusok tanítsák az idegen nyelveket is, javasolni kell, jelentkezzenek a hétvégi tanfolyamokra. A középfokú vizsga megszerzése után a

rendes továbbképzési nap-jaikon tanítási metodikai is-mereteket is szerethetnének, s aztán — szép remények — indulhatna minden óvodá-ban az igények szerinti, s a kicsik „életkori sajátossá-gaira” messzemenően figye-lő nyelvtanítás! Munz Károly azt mondja, ha mindez va-lóra válik, a szervezet azon-nal gondoskodik a folyama-tosságról: vagyis nem kel-lene a harmadik általános iskolai osztályig várni, rögtön az elsőben indítanak az iskolai fakultatív tanfo-lyamokat. (Egyes szakembe-rek szerint csakis az ilyen korai életszakaszban elkez-dett tanulás hozhat a jelen-legieknél jóval mutatósabb eredményeket, s vergődhet-nénk ki katasztrófális nyelv-nemtudásunk állapo-tából.)

A negyedik Természettu-dományi Hét eseményei kö-vetkeznek a TIT-programok sorában: november 18-tól 23-ig a természet- és kör-nyezetvédelem témakörében szerveznek előadásokat és kiállításokat, ez utóbbiak között a Juhász Árpád ve-tette, 15 éves TIT-stúdiót bemutató tárlat is látható lesz Szegeden.

Új eleme a szervezet tevékenységének, hogy mos-tantól tudományos konfe-

renciák, kongresszusok, szimpóziumok megszerve-zését és lebonyolítását is vál-lalja. Nem egyszerűen új szolgáltatás ez, hanem a társulat értelmiség-szervező funkciójának megvalósítása. Ugyanis a szervezésen túl az adott témák itteni szak-embereinek is tájékozódási és szereplési alkalmakat kí-nálnak. Szolgáltatás jellegű a különféle kisvállalkozások képviselőinek szervezendő tanfolyam is. melynek any-a-gát a megyei szervezet jogi szakosztálya dolgozta ki, s a működési feltételektől a különféle jogi szabályokig mindenről tájékoztat, amit tudni kell a gazdasági mun-kaközösségekben, polgári jogi társaságokban, kisszövet-kezetekben, szerződéses és bérleti üzemeltetés esetén.

Végül: mit kínál a TIT az idős korosztálynak? Meg-szervezik a nyugdíjasok szabadegyetemét Szegeden. Az ötlet életrelőnőnek tű-nik, két nézőpontból is: egyre többen vannak és lesznek a nyugdíjas korúak népességünkben: s közülük egyre kevesebben monda-nak le a közszereplésről, az aktív korukban megszokot-tá vált, folyamatos tájéko-zódás és művelődés lehető-ségeiről. A szabadegyetem-re történelmi, művészeti, egészségvédelmi sorozatokat terveznek.

S. E.

Riadó . . .

A munkásország alakulatainak állandó harc-készségét, az éves kiképzési munkában szerzett ismeretek gyakorlati alkalmazását teszi lehetővé a harcgyakorlat. Riadó az éjszakában címmel közlünk riportot lapunk 3. oldalán két szegedi munkásőregység nagyszabású megmozdulásáról. Schmidt Andrez képriportjának szereplői a Móra Ferenc és a Vörös Csillag Erdemrenddel kitüntetett Gera Sándor munkásőregység tagjai.

